

Hva hvis tilbudet til bøndene endres?

Høyres Ingunn Foss frykter jordbruksforhandlingenes fremtid om Stortinget endrer tilbudet til bøndene. Det er det ingen grunn til.

Kun når Stortingsflertallet er svært uenige i regjeringens jordbrukspolitikk, vil Stortinget gripe inn. Høyre har ikke unnsått seg for dette tidligere. I 2014 endret de egen regjeringstilbud og i 1987 gikk Høyre i strupen på Ap-regjeringen: «Regjeringen har klart brutt med Stortingets forutsetning om at bøndenes inntekter skal ligge på et nivå som gir likestilling mellom yrkesutøvere i landbruket og industrien» og videre: «en vil holde fast ved den etablerte målsettingen for inntekter i landbruket».

Nylig vedtok Stortinget nytt inntektsmål og andre overordnede føringer for fremtidig jordbrukspolitikk. Vi forventer av Høyre at de forholder seg ryddig til flertallsvedtak i Stortinget. Stortinget må nå klargjøre om vedtaket om reduksjon i inntektsforskjell mellom landbruket og andre grupper betyr færre kroner i forskjell eller om prosentvis større inntektsvekst oppfyller Stortingets intensjon selv om avstanden øker i kroner.

Oddvar Mikkelsen

Møre og Romsdal Bondelag

Tjent med at åndsverk er lett tilgjengelige for elever

Yngve Slettholm hevder at Stortinget bør avvike klasseromsregelen. Denne regelen innebærer at når åndsverk, som film, fremføres, ansees klasserommet som et privat område. Han mener at klasserommet ikke er å regne som privat.

Men klasserommet er faktisk et privat område og må behandles slik ved fremføring av åndsverk.

Hva gjør det privat? En klasse er et forpliktende fellesskap som fungerer over tid. Den er klart avgrenset, og alle vet hvem som er medlem. Den er en liten gruppe, gjerne med nære personlige relasjoner. Den er også fysisk definert til hvor den holder til. Dette skiller en skoleklasse fra en offentlig utstilling eller forestilling.

Jeg har ikke erfaring med å innhente tillatelser til fremføring av film i en skole. Men jeg ser for meg at 20 år gammel videokunst fra Belgia kan by på utfordringer. Det er ikke hensiktsmessig at organisasjoner bruker tid på å si ja eller nei til å vise utdrag av *Buddy* for klasse 2A på Oslo Katedralskole.

Norsk åndsverksproduksjon er tjent med at åndsverk er lett tilgjengelige for elever. Det er ikke for mye kunst i skolen.

Michael Hopstock
lektor og regissør

Vi er i ferd med å frata barn deres grunnleggende menneskerettigheter.

Barn har rett til sine foreldre

Kronikk

Håkon Bleken
advokat med møterett for Høyesterett

Vegard Bruun Bratholm Wyller
overlege i pediatri

Janne Haaland Matlary
professor i statsvitenskap

Kravet om såkalt eggdonasjon på Høyres landsmøte endte med flertall for utsettelse. Andre partier som Frp, Venstre og Ap har imidlertid programfestet å tillate eggdonasjon. Høyre kan fort komme etter. Neste skritt blir å tillate surrogati. Frp og Venstre har nettopp vedtatt dette i programmet for neste stortingsperiode.

Men politiske partier kan ikke vedta å frata barn deres rett til å kjenne og bli oppdratt av sine foreldre ved å fjerne barnets rett til sin naturlige mor og far. At sæddonasjon er tillatt, er ikke et argument i denne sammenheng. Tvert om bør det forbyes, fordi barn da i realiteten fratras retten til å kjenne sin far.

Fratas kontakt med to morsfigurer

Eggdonasjon i kombinasjon med surrogati er enda mer drastisk, i negativ forstand, for her blir barnet fratatt kontakt med to morsfigurer: Barnets egentlige mor (som har donert egget, altså arvematerialet), samt den kvinnen som bærer barnet frem i sin egen livmor og som barnet dermed får et intimt forhold til.

I tillegg kan det dreie seg om en tredje 'mor': Kjøperen av egg, leietager av livmor og den som mener seg berettiget til å bli juridisk mor til barnet.

Langtidskonsekvensen av en slik praksis vet vi intet om, så føre-var-prinsippet bør jo i alle fall følges, her som i miljøpolitikken.

Kontakt med mor har stor betydning

Men dette dreier seg om noe langt vik-

tigere: Det er et kjent faktum at tilknytningen og kontakten med mor har stor betydning for barnets fysiske og psykiske helse det første leveåret. Et eksempel er amming, som barn født og levert av en surrogatmor sjelden får anledning til.

De siste tiårs forskning har også grundig dokumentert at miljøpåvirkning i fosterlivet kan ha omfattende konsekvenser for den videre kroppslige utviklingen. Det er neppe biologisk irrelevant om gener og livmor tilhører to forskjellige kvinner. Barnet kjenner mors hjerteslag og stemme allerede før fødselen.

I tillegg viser et økende antall vitenskapelige studier at moderne reproduksjonsteknologi kan ha negative helseeffekter for barnet på lang sikt. Fra psykologisk hold er det grunn til å anta at visshet om naturlig opphav og egne røtter har betydning for mental helse og identitetsdannelse.

Med menneskers liv som innsats

Fra et sosiologisk perspektiv er det hevet over tvil at familiestruktur og reproduksjon har grunnleggende betydning for samfunnet. En fundamental endring av mor-far-barn-relasjonen, slik moderne teknologi åpner for, innebærer derfor et stort bio-psyko-sosial-eksperiment hvor menneskers liv utgjør innsatsfaktoren.

I kjølvannet av at vi gjør oss til herre over liv og død, må vi også vente at respekten for menneskeverdet vil bli utvannet. Ønsker vi virkelig å gjennomføre dette eksperimentet? Dette minner sterkt om Huxleys «Brave New World», men også om Platons idealstat hvor kun eliten skulle avle barn.

Et barns foreldre er primært dets biologiske foreldre. I århundrer har det vært et selvsagt ideal at barn skal få vokse opp med dem. Selv om dette idealet ikke alltid lar seg virkeliggjøre, har det aldri vært tvil om hva som er det optimale - og hva samfunnet bør legge til rette for.

Barns beste betyr at det har rett til å kjenne og vokse opp med sine foreldre

» At et konservativt parti som Høyre var på nippet til å tillate eggdonasjon, sier mye om hvor overfladisk samfunnsdebatten om dette er blitt i Norge

i den grad det er mulig. Politikerne kan derfor ikke frata barn denne muligheten.

Den biologiske arven fra barnets foreldre - det vil si barnets gener - styrer den kroppslige utviklingen i samspill med miljøet, og den viktigste miljøfaktoren i oppveksten er nettopp barnets foreldre. Dette selvnlysende faktum ligger til grunn for FN's Menneskerettighetserklæring artikkel 16 som fastslår at familien er samfunnets naturlige grunnhet. Barnekonvensjonen av 1989 artikkel 7 fastslår at barn har rett til å vokse opp med og bli gitt omsorg av sine foreldre i den grad det er mulig.

Barn bestilles etter mål

Men nå kan barn «lages» og kjøpes: Befruktning kan skje i et laboratorium med sæd og egg fra personer som aldri har møtt hverandre, svangerskap kan foregå i en annen kvinnes livmor og barnet kan overtas av en tredjepart.

I dette markedet kan barn bestilles 'etter mål', designerbarnet er i økende grad

